

POLSKA AKADEMIA NAUK
Instytut Badań Systemowych

**WIELOKRYTERIALNE DECYZJE
KOOPERACYJNE**

**METODY
WSPOMAGANIA KOMPUTEROWEGO**

Lech Krus

Warszawa 2011

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH**

**Seria: BADANIA SYSTEMOWE
Tom 70**

**Redaktor naukowy:
Prof. dr hab. inż. Jakub Gutenbaum**

Warszawa 2011

Rada redakcyjna serii: BADANIA SYSTEMOWE

Prof. Olgierd Hryniewicz - przewodniczący

Prof. Jakub Gutenbaum – redaktor naczelny

Prof. Janusz Kacprzyk

Prof. Tadeusz Kaczorek

Prof. Roman Kulikowski

Prof. Marek Libura

Prof. Krzysztof Malinowski

Prof. Zbigniew Nahorski

Prof. Marek Niezgódka

Prof. Roman Słowiński

Prof. Jan Studziński

Prof. Stanisław Walukiewicz

Prof. Andrzej Weryński

Prof. Antoni Żochowski

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT BADAŃ SYSTEMOWYCH**

Lech Kruś

**WIELOKRYTERIALNE DECYZJE
KOOPERACYJNE
METODY WSPOMAGANIA KOMPUTEROWEGO**

Warszawa 2011

**Copyright © by Instytut Badań Systemowych PAN
Warszawa 2011**

Dr inż. Lech Kruś
Instytut Badań Systemowych
Polska Akademia Nauk
Newelska 6, 01-447 Warszawa
email: krus@ibspan.waw.pl

Recenzenci:

Prof. dr hab. inż. Ignacy Kaliszewski

Prof. dr hab. inż. Andrzej P. Wierzbicki

Skład: Lech Kruś i Urszula Kruś

Wydawca:

Instytut Badań Systemowych
Polska Akademia Nauk
Newelska 6, 01-447 Warszawa
www.ibspan.waw.pl

ISSN 0208-8029

ISBN 9788389475381

Spis treści

Spis rysunków	9
Przedmowa	13
1 Wprowadzenie	17
Lista ważniejszych wyników	25
2 Podstawowe pojęcia i idee optymalizacji wielokryterialnej	27
2.1 Pojęcia podstawowe	27
2.2 Metoda punktu referencyjnego	36
2.3 Inne kierunki badań	44
3 Podstawowe pojęcia z zakresu negocjacji, teorii targu i gier kooperacyjnych	49
3.1 Negocjacje pozycyjne	49
3.2 Negocjacje zasadnicze	52
3.3 Procedura pojedynczego tekstu w negocjacjach międzynarodowych	53

3.4	Modele teorii targu	55
3.5	Kooperacyjne gry koalicyjne	63
3.6	Podsumowanie	67
4	Wielokryterialny problem decyzyjny w sytuacjach kooperacyjnych	69
4.1	Ogólne sformułowanie problemu	69
4.2	Wielokryterialny problem targu	73
4.3	Indywidualnie niezdominowane wypłaty decydentów i punkt względnej utopii	77
4.4	Propozycje rozwiązań wielokryterialnego problemu targu	81
4.4.1	Koncepcja uogólnionego rozwiązania Raiffy-Kalaja-Smorodinsky'ego (R-K-S)	82
4.4.2	Koncepcja uogólnionego rozwiązania leksykograficznego	89
4.5	Właściwość ciągłości rozwiązań	93
4.6	Podsumowanie	97
5	Interakcyjna procedura wspomagająca analizę i proces mediacji w wielokryterialnym problemie targu	99
5.1	Koncepcja rozwiązania iteracyjnego	100
5.2	Schemat procedury	104
5.3	Analiza jednostronna	107
5.4	Analiza wielostronna	112
5.5	Podsumowanie	115

6 System komputerowy wspomagający analizę i proces mediacji oraz przykłady wielokryterialnego problemu targu	117
6.1 Struktura systemu	117
6.2 Funkcje systemu	120
6.3 Przykłady wielokryterialnych problemów targu	126
6.3.1 Zagadnienie współpracy gospodarstw rolnych .	126
6.3.2 Problem kwaśnych deszczów	135
6.4 Podsumowanie	141
7 Wielokryterialne gry kooperacyjne	143
7.1 Problem decyzyjny jako gra koalicyjna	144
7.1.1 Decyzje i wypłaty	144
7.1.2 Wielokryterialna gra kooperacyjna	145
7.2 Koncepcje rozwiązań gier kooperacyjnych	146
7.3 Koncepcja nukleolusa uwzględniającego preferencje graczy	151
7.4 Iteracyjna procedura wspomaganie decyzji	158
7.5 Podsumowanie	161
8 Rozwiązania gier kooperacyjnych w zastosowaniu do problemu alokacji kosztów	163
8.1 Ogólne sformułowanie problemu alokacji kosztów jako wieloprzedmiotowej gry kooperacyjnej	165
8.2 Aksjomaty i koncepcja rozwiązania wieloprzedmiotowej gry kooperacyjnej	169

8.3	Inne koncepcje rozwiązań wieloprzedmiotowej gry kooperacyjnej	175
8.3.1	Rdzeń gry	175
8.3.2	Funkcja nadwyżki i nukleolus	176
8.3.3	Przykłady funkcji nadwyżki i nukleolusa	181
8.3.4	Problemy obliczeniowe związane z wyznaczaniem nukleolusa	183
8.3.5	Metoda SCRB	185
8.4	Przykład modelu gry kooperacyjnej i wyniki obliczeniowe	186
8.5	Wspomaganie analizy wielokryterialnej	191
8.5.1	Problem analizy wielokryterialnej	191
8.5.2	Iteracyjna procedura wspomagająca analizę wielokryterialną	192
8.6	Podsumowanie	196
9	Gry kooperacyjne w postaci funkcji partycji	197
9.1	Sformułowanie gry	199
9.2	Koncepcje rozwiązań	202
9.3	Właściwości rozwiązań	205
9.4	Podsumowanie	210
10	Uwagi końcowe	213
	Bibliografia	219
	Indeks	247

Rozpatruje się sytuacje decyzyjne, w których występuje kilku decydentów, negocjujących warunki współpracy. Problem dotyczy podziału efektów współpracy, przy czym każdy decydent ma swój odrębny, wielokryterialny zestaw celów, które chciałby osiągnąć i kieruje się swoimi preferencjami.

W pracy przedstawia się podstawy teoretyczne i metody wspomaganie procesu decyzyjnego w takich sytuacjach z wykorzystaniem odpowiednio zbudowanego systemu komputerowego. Rozpatrywane sytuacje opisywane są formalnie jako modele wielokryterialnego problemu targu i wielokryterialnych gier koalicyjnych. Proponowane są koncepcje rozwiązań w tych grach uwzględniające preferencje decydentów, a następnie wielorundowe procedury negocjacyjne wspomagające proces znajdowania zgodnego rozwiązania. W poszczególnych rundach takiej procedury stosowana jest jednostronna i wielostronna analiza wielokryterialna możliwych wypłat, przy czym system komputerowy generuje propozycje mediacyjne. Przedstawia się konstrukcję zbudowanego systemu komputerowego MCBARG, w którym taka procedura została zaimplementowana oraz przykłady problemów kooperacji.

ISSN 0208-8029
ISBN 9788389475381

SYSTEMS RESEARCH INSTITUTE
POLISH ACADEMY OF SCIENCES
Phone: (+48) 22 3810246 / 22 3810277 / 22 3810241 / 22 3810273
email: biblioteka@ibspan.waw.pl